

Reac ia arheologilor din comisia de achizi ii: Despre *R spuns la memoriul depus pe 01.02.2016*

Domnule Director general,

Subsemna ii, membri ai *Comisiei de recep ie, evaluare, achizi ii de obiecte de patrimoniu*, am primit documentul pe care l-a i formulat ca *r spuns la solicit rile noastre din memoriul înaintat conducerii MNIR pe data de 01.02.2016*.

Din p cate, tonul paternalist al *r spunsului* (de exemplu, „ave i înc o dat grij “), înlocuirea argumenta iei cu sentin e i ironii (numeroasele ghilimele i semne de exclamare, abunden a de *a a-zisul, pretinsul i pseudo-*), generalizarea unor detalii punctuale (cum ar fi aspectul numit „pseudo-pamfletar“) i ruperea lor din context sunt instrumentate în vederea arunc rii în derizoriu a unui text bazat pe documentare, argumentare i citare tiin ific a surselor (trimise din start în *r spuns* la rubrica „informa ii tenden ioase, calomnii i adev ruri prezentate pe jum tate“). Mai mult decât atât, *r spunsul* pare mai degrab deranjat de folosirea documentelor de c tre autorii memoriului decât de situa ia pe care acestea o probeaz . Dorin a de comunicare i de a ob ine o imagine cât mai corect a problemei achizi iei de piese descoperite cu detectorul de metale este reprimat prin îngr direa accesului la documentele solicitate. Nu în elegem de ce pentru documentele solicitate avem nevoie de o „cerere motivat “ doar pentru a le „consulta“, din moment ce acestea practic ar trebui s completeze dosarul fiec rei oferte în parte sau s documenteze activitatea comisiei ai c rei membri suntem.

De asemenea, constat m c :

- (1) *R spunsul* denatureaz argumenta ia din memoriu în scopul arunc rii responsabilit ii pe umerii semnatarilor, în particular, ai arheologilor din MNIR, în general, dar i ai membrilor comisiei de achizi ii.
- (2) *R spunsul* ofer noi argumente care confirm modul în care am formulat în memoriu problemele legate de achizi ionarea pieselor descoperite cu detectorul de metale i cauzele care au dus la crearea i escaladarea acestora în MNIR.
- (3) Textul pe care l-am primit nu ofer solu ii sau *r spunsuri* la problemele semnalate distinct în numeroasele documente care au fost înaintate i care au fost sintetizate în ultimul memoriu.

În aceste circumstan e, ne vedem nevoi i s detaliem respectivele problematici:

- (1) Din *r spuns* reiese c arheologii sunt vinova i pentru c nu au verificat din proprie ini iativ informa iile ofertan ilor i, eventual, nu au efectuat sondaje, în ciuda faptului c procedura de achizi ii în vigoare în MNIR nu prevede a a ceva. Consider m c verific rile în „zona Snagov“, la care face referire *r spunsul*, ar fi trebuit reglementate, împreun cu celelalte peste 50 de cazuri similare, prin modificarea subsecvent a procedurii de achizi ii. Aceasta nu a fost rev zut i modificat , în ciuda sugestiilor primite, i a r mas în forma improprie aprobat în data de 03.12.2014. De asemenea,

modul de organizare, de funcționare și atribuțiile *Comisiei de recepție, evaluare, achiziții de obiecte de patrimoniu* (prevederi care în conformitate cu Regulamentul de organizare și funcționare al MNIR trebuie stabilite prin decizia managerului) a teaptă în continuare să fie reglementate. În alt ordine de idei, cine are curiozitatea să studieze obiectivele anuale pliate pe prioritățile MNIR stabilite de echipa managerială, ar observa că arheologii au avut timp să se ocupe de orice, numai de protejarea patrimoniului arheologic nu. Pe scurt, soluția propusă de *răspuns* mizează (abstracte fiind când de lipsa de comunicare, detaliile ofertelor nefiind aduse la cunoștința Secției de Arheologie) pe ceea ce am putea numi autosensibilizare morală și nu pe efortul managerial necesar fixării unui cadru procedural optim.

De asemenea, reiese din text că în ierarhia arheologii care au înaintat documente referitoare la problema pieselor descoperite cu detectorul de metale sunt vinovați pentru faptul că nu au primit nici un răspuns. Așa cum am aflat din documentul în discuție, pentru a obține un răspuns, angajații ar trebui să completeze adresele scrise și cu solicitări pentru „lămuriri”. În *răspuns*, criticile aduse unor opinii exprimate în articole publicate în *Cercetări Numismatice* sunt interpretate abuziv, fără argumentare, drept jigniri aduse colegilor. Tonul „pretins satiric” (așa cum este numit în *răspuns*) devine un pericol, nu o acomodare stilistică la situația pe care memoriul s-a străduit să o descrie. În continuare credem că Dealul Crăciunei de la Blăgești care scoate periodic la suprafață monede are o natură vulcanică.

Explicația potrivit căreia la MNIR au continuat să sosească oferte de piese descoperite cu detectorul de metale și în 2014-2015, când muzeul nu a făcut achiziții, pornește de la premisa că fenomenul este unul natural și cu o evoluție firească. *Răspunsul* omite să spună că, în perioada invocată, nu s-au făcut achiziții de piese descoperite cu detectorul tocmai datorită refuzului comisiilor succesive și nu printr-o decizie asumată de conducerea MNIR, așa cum s-ar fi alege. Noi credem că există responsabili pentru amploarea luată de acest fenomen. Mai degrabă se poate susține că ofertele de piese descoperite cu detectorul *s-au înmulțit alarmant* la MNIR în perioada pe care o invocăm, mai ales după ce descoperitorul tezaurului de la Budești a fost premiat de guvern și cu concursul Dumneavoastră (completat cu lucrări de poziție publice în sprijinul detectoriștilor și denigratoare la adresa arheologilor), așa cum bine a demonstrat colegul nostru Eugen S. Teodor într-o petiție semnată de 347 cetățeni. De asemenea, *răspunsul* stabilește o falsă legătură între recuperarea patrimoniului exportat ilegal și acceptarea activității detectoriștilor. Dimpotrivă, noi credem că încurajarea fenomenului detectoriștilor (prin lucrări publice de poziție combinate cu o procedură internă de preluare a pieselor și de verificare a provenienței lor demnă de un anticariat) nu face decât să amplifice atât fenomenul în sine, cât și exportul ilegal de patrimoniu. Este căci așa cum am recuperat patrimoniul prin înmulțirea detectoarelor. În rest, nu am pledat în nici un document pentru refuzarea pieselor descoperite cu detectorul de metale, așa cum se pare că insinuează. Am cerut doar ca acestea să intre în colecțiile muzeului conform legii, într-un ambient intern guvernat de comunicare, iar MNIR să contribuie în colaborare cu alte instituții cu rol în domeniu la instituirea unui regim de protecție a locurilor de descoperire.

Nu am identificat legătura dintre problemele descrise de memoriul nostru și fraza care încheie *răspunsul*. Oricum, b nuim că inițiativa colegilor noștri de a achiziționa un detector a fost aprobată de managerul MNIR pentru că altfel nu s-ar fi realizat. Iar, în al

doilea rând, respectiv achizițiile, din câte timp, nu s-a făcut pentru identificarea de piese de patrimoniu, dublate de surse clandestine, ci pentru identificarea reziduurilor metalice contemporane de la suprafața solului și din vegetație, care îngreunează sau fac imposibile prospecțiunile non-intruzive (georadar, rezistivitate electrică, geomagnetism) programate de către colegul Eugen S. Teodor, în cadrul unui proiect de cercetare tip Parteneriate.

De asemenea, *r spunsul* mai aduce insidios în discuție și faptul că arheologii care, începând din 2014, au înaintat diverse adrese conducerii acceptaseră în 2012-2013 achiziționarea de piese descoperite cu detectorul de metale. Membrii comisiei din acea vreme își amintesc faptul că fenomenul detectoriștilor era o noutate pentru MNIR, că nu avea amploarea actuală, că pe atunci încă se mai făceau verificări în teren și existau promisiuni că procedura de achiziții va fi adaptată. Nici chiar faptul că piesele erau descoperite cu detectorul de metale nu era întotdeauna evidențiat în oferte și în referate. *R spunsul* sugerează că acceptarea inițială a unor descoperiri făcute cu detectorul de metale îi obligă ulterior, pe arheologi să accepte toate piesele care sunt descoperite prin folosirea detectoarelor de metale. Fals. Ne-am susținut toate acțiunile cu argumente, după cum ni le-am asumat și prin semnătură. Dar Dumneavoastră? Din *r spuns* reiese că nu vă simțiți responsabil de nimic.

R spunsul este clădit pe o contradicție care străbate întregul text. Pe de o parte, acesta definește o categorie formată din cei care „au contribuit la protejarea și creșterea patrimoniului național” și, pe de altă parte, acceptă (chiar dacă nu foarte explicit) existența a ceea ce noi am numit un „cutremur arheologic” produs de politica de achiziții a MNIR. Așa cum reiese din *r spuns*, prima categorie ar fi jucat un rol pozitiv, în ciuda faptului că a „îmbogățit patrimoniul” cu efectele pe care le-am argumentat în memoriu. Totodată, conform *r spunsului*, de producerea acestui „cutremur” ar fi responsabili tocmai arheologii care l-au descris în ultimul memoriu, precum și arheologii care au încercat să-l preîntâmpine prin actele care s-au fost înaintate cu mai bine de un an în urmă. În *r spuns*, acești arheologi sunt numiți „persoane/grupuri”, iar solicitările lor ca legea să fie respectată sunt grupate la rubrica „interese proprii”. Nu credem că trebuie să mai subliniem caracterul artificial al argumentației pe care ne-a și oferit-o.

(2) Așa cum reiese din actele care au fost înaintate și, ulterior, anexate memoriului nostru, arheologii care, de-a lungul timpului, au fost membri ai comisiei de achiziții au manifestat deschidere pentru dialog și preocupare pentru obținerea legală a pieselor și, totodată, pentru instituirea unui regim de protecție a locului de descoperire al acestora. Aspectul de „rechizitoriu” al memoriului, așa cum a fost scris într-un ton de autovictimizare, se datorează tocmai indiferenței cu care solicitările lor au fost tratate. Poate că multe lucruri semnalate nu intră în atribuțiile directorului general (mai ales din perspectiva modului *inedit* în care a fost pusă problema în *r spuns*), dar formulările de răspunsuri la solicitările angajaților și/sau desemnarea persoanelor care le pot oferi sigur sunt (sau ar trebui să fie) elemente de bază ale exercitării funcției de manager.

Din acest punct de vedere, *r spunsul* oferă argumente agravante aspectelor negative evidențiate în ceea ce a fost numit „rechizitoriu”. A trebuit să treacă mai bine de un an ca să aflăm, de exemplu, că membrii comisiei de achiziții pot solicita *direct* de la Oficiul Juridic al MNIR un aviz. De asemenea, ni se pare foarte grav că documentația ofertelor nu reflectă faptul că „MNIR a fost în permanent contact cu Poliția de Patrimoniu, cu

Procuratura și chiar cu autoritățile locale”, așa cum se afirmă în *r spuns*. Documentele care (presupunem că) au rezultat din acest „permanent contact” ar fi trebuit să contribuie la certificarea și limpezirea provenienței pieselor din oferte. Este demn de remarcat faptul că *r spunsul* invocă în argumentația sa doar asemenea contacte, nu și avizul juridic solicitat de membrii ai comisiei de achiziții. De aici reiese că acesta a fost negativ, iar faptul că nu a fost adus la cunoștința specialiștilor din MNIR considerăm că este foarte grav.

În alt ordine de idei, vă amintim că poliția și procuratura care, conform *r spunsului*, au sugerat „ca obiectele ajunse la muzeu să fie pstrate”, nu sunt izvoare legislative și oricum, nu credem că au insinuat că achiziția pieselor se poate face în orice condiții și altfel decât prevede legea. Despre cât de mult a înțeles MNIR de acțiunile Poliției reiese și din cazul descoperitorului celor două loturi ale tezaurului de la Blăgești pe care l-am amintit în memoriu. Repetăm: argumentele aduse de *r spuns* doar completează demonstrația din memoriul nostru. Cine ar fi trebuit să informeze comisia despre relațiile dintre MNIR și Poliție, Procuratura și autoritățile locale? Sau poate membrii comisiei ar fi trebuit să formuleze ei înșiși cereri *directe* către aceste instituții? Iar din *r spuns* lipsește orice referire la direcțiile județene de cultură și patrimoniu cultural național care sunt direct subordonate Ministerului Culturii, instituții abilitate prin lege să gestioneze preluarea de urgență a oricărui descoperiri de patrimoniu arheologic efectuate altfel decât în baza unei autorizații de cercetare arheologică.

Documentul încearcă să justifice ideea că directorul general nu are nici o implicare și nici o responsabilitate, deși nu a *r spuns* adreselor care i-au fost înaintate și care semnalau neregulile în funcționarea uneia dintre principalele activități ale muzeului și funcționarea comisiei muzeului pentru aceste chestiuni. În ciuda imaginii promovate, considerăm că în instituția noastră există probleme grave de comunicare. Cauzele acestor probleme sunt evidente suplimentar de tonul și conținutul *r spunsului*.

(3) În textul Dumneavoastră nu am găsit *r spunsuri* la următoarele întrebări formulate de-a lungul timpului de către membrii ai comisiei de achiziții:

De ce nu a *r spuns* până acum solicitărilor noastre?

De ce membrii comisiei nu au primit avizul juridic solicitat sau de ce nu a comunicat că acesta se poate obține *direct* de la Oficiul Juridic, așa cum am aflat *doar* din *r spuns*? În cazul în care avizul juridic din 2014 a fost negativ (așa cum presupunem), de ce piesele descoperite cu detectorul au fost în continuare acceptate de-a lungul anului 2015 și ulterior cumpărate, conform procedurii de achiziții improprii? Cine trebuie să *r spundă* pentru această situație, în condițiile în care avizul nu a fost adus la cunoștința celor care l-au solicitat, precum și la cunoștința celor implicați în activitatea de achiziții?

De ce nu a fost modificată procedura de achiziții bunuri culturale în acord cu legile la care membrii comisiei au făcut referire și cu sugestiile pe care unii specialiști le-au înaintat grupului de lucru în decembrie 2014?

De ce nu există o decizie care să stabilească modul de organizare, de funcționare și atribuțiile *Comisiei de recepție, evaluare, achiziții de obiecte de patrimoniu*? De ce modul de organizare, de funcționare și atribuțiile *Comisiei de recepție, evaluare, achiziții de obiecte de patrimoniu* nu au fost adaptate noului fenomen apărut, în conformitate cu legile de protejare a patrimoniului arheologic invocate de membrii ai

comisiei în adresele înaintate? Conform Regulamentului de organizare și funcționare al MNIR modul de organizare, de funcționare și atribuțiile *Comisiei de recepție, evaluare, achiziții de obiecte de patrimoniu* se stabilesc prin decizia managerului.

De ce, după prima sesizare înaintată, piesele descoperite cu detectorul de metale au fost preluate în continuare *direct* de la detectori, eludând legile la care membri ai comisiei de achiziții au făcut apel?

De ce ofertanții nu au fost informați despre prevederile legale pe care ar trebui să le îndeplinească?

De ce comisia de achiziții care a amânat discutarea ofertelor de piese descoperite cu detectorul de metale până la stabilirea legalității achiziționării acestora sau până la momentul în care legislația va fi schimbată a fost desființată? În *raportul* această operațiune a căpătât numele de „deblocare”. Adică reluarea „procesului” de achiziționare conform tradiției, cum de altfel s-a întâmplat, deși managerul MNIR nu a emis un aviz juridic negativ.

Cine din MNIR ne poate răspunde la aceste întrebări? *Răspunsul* presupune că noi înșine, Oficiul Juridic, colegii noștri arheologi sau din comisia de achiziții, autoritățile locale, Poliția și Procuratura. Oricum, nu directorul general al instituției.

În concluzie, considerăm că *raportul* este doar o încercare de a muta responsabilitatea pe umerii celorlalți. Totodată, ne-a înțeles convingerea că memoriul nostru a surprins corect logica defectuoasă a politicii de achiziții a MNIR. Din păcate, toate cele amintite mai sus, la care se adaugă compensarea lipsei de argumente cu sentințe și ironii, încercările mai mult sau mai puțin voalate de intimidare a semnatarilor memoriului, precum și încercările mai mult sau mai puțin subtile de a-i dezbina nu fac deloc cinste prestigiului instituției de care vă bucurați și ne spulberă orice iluzie de îmbunătățire a politicii de achiziții a MNIR.

În ceea ce privește, vă asigurăm că, atât timp cât vom rămâne membri ai *Comisiei de recepție, evaluare, achiziții de obiecte de patrimoniu* iar situația descrisă în memoriul în cadrul legislativ nu se vor schimba, vom continua să respingem ofertele de piese descoperite cu detectorul de metale.

Îți avem alături pe toți colegii care doresc o politică de achiziții care să aibă la bază legea, oricât de imperfectă ar fi ea.

Călin Lazăr
Sorin Oană -Marghitu
Ovidiu Bentea

15.02.2016